

Базел II

Целта на Капиталната спогодба е целосно да се акцентира управувањето со ризиците во банките и да се даде основа за подобрување на можностите на банките за проценка на сите видови ризици на кои се изложени во текот на своето работење. Начинот на утврдување на капиталните барања најдобро ги одразува практиките и процедурите на банките за управување со ризикот, при што посебен акцент се става и на супервизорските процедури за следење и анализа на овие практики, како и на воспоставувањето пазарна дисциплина со воведување обврска за банките за објавување одредени податоци и информации за видовите ризици на кои се изложени и износот на сопствените средства. Имено, Капиталната спогодба се состои од 3 основни елементи:

1. Столб 1 – Минимални капитални барања – се дефинираат основните компоненти коишто се користат за утврдување на адекватноста на капиталот: сопствените средства и активата пондерирана според ризиците. Капиталната рамка предвидува промени во начинот на утврдување на активата пондерирана според ризиците коишто се однесуваат на промени во третманот на кредитниот ризик и на вклучувањето на оперативниот ризик. Во поглед на третманот на кредитниот ризик, дадени се три можности за пресметка на капиталните барања за покривање на овој ризик, и тоа: стандардизиран пристап (англ. Standardized Approach), основен (англ. foundation) или напреден (англ. advanced) пристап на интерно рангирање (англ. Internal Rating Based Approach). Вклучувањето на оперативниот ризик во основата за пресметка на капиталните барања претставува една од најзначајните новини на Капиталната спогодба. Оперативниот ризик е многу значаен ризик на кој се изложени банките, поради што тие треба да имаат соодветна заштита од евентуални загуби коишто би можеле да настанат како резултат на овој ризик. Оттука, предвидена е примена на три различни методологии за вклучување на оперативниот ризик во утврдувањето на капиталните барања: базичен индикатор, стандардизиран пристап и интерна проценка.
2. Столб 2 – Супервизорска анализа и оценка – се дефинира улогата на супервизијата во следењето и анализата на моделите за утврдување на адекватноста на капиталот применувани од страна на банките и се пропишува обврска за банката и/или супервизорот да утврдат дополнителни капитални барања за ризиците коишто не се целосно покриени со барањата од првиот столб на Базел 2 или коишто воопшто не се покриени со првиот столб од Базел 2.
3. Столб 3 – Пазарна дисциплина – се дефинираат основните информации и податоци коишто имаат јавен карактер, односно коишто банките треба да ги објавуваат на редовна основа.